

V Bruseli 13. júna 2016
(OR. en)

9194/16

ECOFIN 446
UEM 193
SOC 310
EMPL 206
COMPET 280
ENV 325
EDUC 180
RECH 172
ENER 188
JAI 434

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	9121/16 ECOFIN 413 UEM 163 SOC 277 EMPL 173 COMPET 250 ENV 294 EDUC 150 RECH 142 ENER 155 JAI 400 - COM(2016) 324 final
Predmet:	Odporúčanie na ODPORÚČANIE RADY, ktoré sa týka národného programu reforiem Českej republiky na rok 2016 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Českej republiky na rok 2016

Delegáciám v prílohe zasielame uvedený návrh odporúčania Rady vychádzajúci z návrhu Komisie COM(2016) 324 final, ktorý zrevidovali a odsúhlasili rôzne výbory Rady.

ODPORÚČANIE RADY,

Z ...,

ktoré sa týka národného programu reforiem Českej republiky na rok 2016 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Českej republiky na rok 2016

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

keďže:

- (1) Komisia prijala 26. novembra 2015 ročný prieskum rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2016. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada 17. – 18. marca 2016. Komisia prijala 26. novembra 2015 na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011² správu o mechanizme varovania, v ktorej Českú republiku neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie.
- (2) Správa o Českej republike na rok 2016 bola uverejnená 26. februára 2016. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Česká republika dosiahla pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 14. júla 2015, ako aj pokrok Českej republiky pri dosahovaní jej národných cieľov stratégie Európa 2020.
- (3) Česká republika predložila 11. mája 2016 svoj konvergenčný program na rok 2016 a 12. mája svoj národný program reforiem na rok 2016. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

- (4) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny sa zohľadnili pri programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov na roky 2014 – 2020. Podľa článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013³ platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie v usmerneniach o uplatňovaní opatrení spájajúcich účinnosť európskych štrukturálnych a investičných fondov a riadnu správu hospodárskych záležitostí.
- (5) Česká republika v súčasnosti podlieha preventívnej časti Paktu stability a rastu. Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2016 predpokladá mierne zhoršenie celkového salda na -0,6 % HDP v roku 2016 a všeobecné ustálenie na -0,5 % od roku 2017. Strednodobý rozpočtový cieľ, ktorým je štrukturálny deficit vo výške 1 % HDP, sa v časovom horizonte programu naďalej dodržiava. Podľa konvergenčného programu sa očakáva, že pomer verejného dlhu k HDP zostane v roku 2016 na úrovni 41,1 % a v roku 2019 klesne na 39,3 %. Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú tieto rozpočtové prognózy, je vierohodný. Opatrenia potrebné na podporu plánovaných cieľových deficitov od roku 2017 však neboli dostatočne konkretizované. Na základe prognózy Komisie z jari 2016 sa predpokladá, že štrukturálne saldo dosiahne -0,7 % v roku 2016 a -0,9 % HDP v roku 2017, a bude tak nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa. Prípadné budúce odchýlky by sa posudzovali na základe požiadavky zachovávať štrukturálne saldo na úrovni strednodobého rozpočtového cieľa. Rada na základe svojho posúdenia konvergenčného programu a s ohľadom na prognózu Komisie z jari 2016 zastáva názor, že v prípade Českej republiky sa očakáva, že dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (6) V dlhodobom horizonte existujú v prípade Českej republiky stredné riziká fiškálnej udržateľnosti. Tieto riziká vyplývajú predovšetkým z prognózovaného účinku verejných výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva, najmä v oblasti zdravotnej starostlivosti, ale aj v oblasti dôchodkov. Nedávno prijaté alebo plánované opatrenia na zmenu dôchodkového systému by v prípade ich realizácie viedli v dlhodobom horizonte k zhoršeniu verejných financií. Po prvé, vláda vo februári 2016 prijala právne predpisy, ktoré jej dávajú právomoc pružnejšie upravovať mechanizmus indexácie dôchodkov. Po druhé, rokuje sa o návrhoch, ktorými sa má stanoviť strop pre zákonný vek odchodu do dôchodku na úrovni 65 rokov a vytvoriť mechanizmus pravidelného preskúmavania veku odchodu do dôchodku. V súčasnosti neexistujú žiadne plány na zvýšenie nízkeho zákonného veku odchodu do dôchodku. Pokiaľ ide o zdravotnú starostlivosť, prognózovaný rast dlhodobých výdavkov je tiež zdrojom obáv. Česká republika musí riešiť výzvy týkajúce sa zlepšovania riadenia a nákladovej účinnosti svojho systému zdravotnej starostlivosti, aj keď v súčasnosti sa už celý rad opatrení nachádza v rôznych štádiách vykonávania. Ukazovatele poukazujú na vysokú spotrebu tovarov a služieb a na pomerne vysokú mieru využívania nemocničnej starostlivosti, ktorá je drahšia ako ambulantné služby. Zdá sa, že dostupné zdravotné údaje sa účinne nevyužívajú na plánovanie a racionalizáciu kapacít nemocničnej starostlivosti. Systém preplácania nákladov za nemocničnú starostlivosť je v súčasnosti predmetom preskúmania vzhľadom na rôzne nedostatky, akým bola napríklad malá vzorka nemocníc použitá na výpočet referenčných sadzieb. Stále sa dostatočne nepreskúmali možnosti, akými sú posilnenie koordinácie ambulantnej starostlivosti, zlepšenie úlohy prvého kontaktu všeobecných lekárov a obmedzenie zbytočného využívania ambulantných služieb.
- (7) Fiškálny rámec Českej republiky sa radí medzi najslabšie v Únii. Reformný balík zameraný na riešenie hlavných nedostatkov v tejto oblasti vláda schválila vo februári 2015, stále sa však čaká na jeho ratifikáciu parlamentom. Týmto balíkom sa má do vnútroštátnych právnych predpisov transponovať smernica Rady 2011/85/EÚ⁴. V navrhovanej reforme sa počíta s posilnením výdavkových stropov a s ich priamym prepojením so strednodobým rozpočtovým cieľom. V rámci tejto reformy by vláda mala povinnosť prijať rozpočet, ktorým sa zaručí dlhodobá udržateľnosť verejných financií, a zriadila by sa nezávislá fiškálna rada na monitorovanie verejných financií a zvýšenie transparentnosti.

⁴ Smernica Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 41).

- (8) Investície v Českej republike sú vo vyjadrení na obyvateľa naďalej pod priemerom EÚ a sú výrazne koncentrované v regióne hlavného mesta. Administratívne a regulačné prekážky naďalej zhoršujú efektívnosť podnikateľského prostredia a pôsobia ako brzda pre investície. Osobitné problémové miesta existujú v realizácii projektov dopravnej a energetickej infraštruktúry. Čerpanie fondov EÚ v programovom období 2007 – 2013 bolo pomalé, najmä v dôsledku zložitých postupov, nedostatkov v systémoch riadenia a kontroly, neefektívnych prvkov v postupoch verejného obstarávania a nedostatočných administratívnych kapacít subjektov zapojených do realizácie projektov. V oblasti dopravnej infraštruktúry sú administratívnymi prekážkami pre investície okrem iného aj zdĺhavé postupy vydávania územných povolení a oneskorenia vyplývajúce z konaní v dôsledku sťažností na protimonopolnom úrade. V oblasti energetickej efektívnosti možno konštatovať, že verejné programy na zníženie energetickej náročnosti sú fragmentované a nákladovo neefektívne. Existujú náznaky, že úspory energie nenapredujú v súlade s národným akčným plánom energetickej efektívnosti. V sektore služieb existujú určité dôkazy, ktoré svedčia o regulačnej reštriktívnosti. Platí to najmä v prípade niektorých sektorov individuálnych odborných služieb, v ktorých sa prekážky pre vstup do profesie a jej výkon zdajú vyššie, než je priemer EÚ. Slabé využívanie kvalitných verejných online služieb takisto brzdí podnikateľské prostredie a odzrkadľuje nedostatky na strane ponuky. Služby elektronickej verejnej správy v plnej miere nevyužívajú technologické možnosti na zvýšenie spokojnosti používateľov a patria medzi najmenej sofistikované elektronické služby v Únii. Dostupné dôkazy poukazujú na to, že v Českej republike dochádza k relatívne vysokému výskytu daňových únikov. Vyriešenie tohto problému – najmä v oblasti DPH – je na poprednom mieste politického programu. Na druhej strane sa však neplánujú žiadne opatrenia na zníženie relatívne vysokých nákladov spojených s platením daní ani opatrenia na zjednodušenie daňového systému. Daňové orgány ponúkajú služby vopred vyplnených formulárov len v obmedzenej miere. Daňovníci málo využívajú možnosť podávať daňové priznania elektronicke, aj keď v oblasti DPH došlo k istému pokroku. Náklady na výber daní sú navyše relatívne vysoké, ako vyplýva z najnovších medzinárodných správ. Vysoké sociálne príspevky zamestnávateľov sú jednou z príčin celkovo vysokého daňového zaťaženia práce, pričom diverzifikácia aj do iných oblastí, ako sú napr. dane z nehnuteľností, je obmedzená.

- (9) Mnohé ukazovatele poukazujú na závažné nedostatky vo verejnej správe. Určitý pokrok sa dosiahol pri prijímaní legislatívnych a nelegislatívnych opatrení z protikorupčného plánu z roku 2015. Zákon o registri zmlúv parlament schválil v novembri 2015. Jeho včasným vykonávaním a ďalším rozvíjaním by sa zlepšila transparentnosť a nákladová účinnosť verejných obstarávaní. Niektoré z kľúčových protikorupčných zákonov, ako je napríklad novela zákona o konflikte záujmov a nový zákon o financovaní politických strán, stále neboli prijaté. Viaceré prijaté opatrenia sú ťažko vynútiteľné a majú len obmedzený vplyv, zatiaľ čo viaceré plánované opatrenia sa opakovane presúvajú do nadchádzajúceho akčného plánu. Aj napriek istému úsiliu o odstránenie nedostatkov českého systému verejného obstarávania ešte existuje priestor pre ďalšie zlepšenie jeho výkonnosti, pokiaľ ide o hospodársku súťaž v obstarávaní, a teda o hodnotu za vynaložené peniaze. Čiastočne je to spôsobené chýbajúcou vhodnou odbornou prípravou pracovníkov, ktorí realizujú obstarávanie, a nedostatočným dôrazom na kvalitatívne kritériá pri zadávaní zákaziek. Verejný sektor vo veľkej miere využíva postupy bez súťaže, s obmedzenou možnosťou prilákať uchádzačov, pričom hromadné obstarávanie sa organizuje len zriedkavo. Očakáva sa však, že vykonávanie nedávno transponovaných smerníc o verejnom obstarávaní týkajúcich sa modernizovaných postupov verejného obstarávania bude príležitosťou zaviesť v politike verejného obstarávania strategický a na dôkazoch založený prístup, pokiaľ ide o profesionalizáciu, hromadné verejné zákazky, vyšší dôraz na kvalitatívne kritériá a na integritu pracovníkov, ktorí obstarávanie realizujú.
- (10) V posledných rokoch došlo k významnému nárastu investícií do výskumu a vývoja, no výsledky sú stále slabé a existujú obavy týkajúce sa udržateľnosti infraštruktúry pre výskum a vývoj. V českom výskumnom systéme v súčasnosti prebieha proces zavádzania dlho odkladaných, ale podstatných reforiem riadenia, najmä s ohľadom na hodnotenie a financovanie. Existujúci mechanizmus financovania je fragmentovaný a vyznačuje sa nedostatočnou koordináciou medzi príslušnými orgánmi a nejasným rozdelením povinností a priorít. V súčasnosti sa tvorí komplexný hodnotiaci rámec pre výskum a vývoj, ktorý bude previazaný na financovanie, ale tieto práce napredujú len pomaly. Vynakladané úsilie o posilnenie prepojení medzi akademickou obcou a podnikateľmi je nevýrazné. Na takéto prepojenia nepriaznivo vplýva hodnotiaci rámec pre verejné výskumné inštitúcie, v ktorom sa nezohľadňuje úroveň spolupráce s podnikmi.

- (11) V januári 2016 parlament prijal reformu vysokoškolského vzdelávania. Atraktivnosť učiteľského povolania je naďalej výzvou a relatívne nízke mzdy sú vnímané ako jedna z príčin, pričom zároveň dochádza k starnutiu populácie učiteľov. Pracuje sa na novom kariérnom systéme pre učiteľov a pedagogických pracovníkov s cieľom zvýšiť atraktivnosť tohto povolania, jeho vykonávanie sa však odložilo. Výsledky vzdelávania sú vo všeobecnosti dobré, ale sú silne ovplyvnené sociálno-ekonomickým zázemím študentov. Slabé výsledky v oblasti vzdelávania znevýhodnených skupín, predovšetkým rómskej komunity, vzbudzujú nemalé obavy. Odhaduje sa, že veľmi vysoký podiel rómskych detí ukončuje školskú dochádzku predčasne. Mnohé rómske deti sa vzdelávajú v iných než bežných školách a v dôsledku toho sa na ne kladú nižšie študijné nároky než na deti zvyšnej časti obyvateľstva. Možnosti odbornej prípravy pre učiteľov s cieľom pomôcť im vyrovnáť sa s touto problematikou sú nedostatočné, pričom len malý podiel učiteľov sa zúčastňuje na činnostiach profesionálneho rozvoja spojeného s výučbou zmiešaných skupín a inkluzívnym vzdelávaním. Prijalo sa značné množstvo legislatívnych a administratívnych opatrení zameraných na inkluzívne vzdelávanie, ktoré sa teraz začínajú vykonávať. Očakáva sa, že tieto opatrenia prispejú k znižovaniu rozdielov v dosiahnutom stupni vzdelania a vo výsledkoch vzdelávania medzi rómskymi a nerómskymi deťmi. Parlament v marci 2016 prijal novely zákona o vzdelávaní, ktorými sa povinná školská dochádzka rozširuje aj na posledný rok predškolského vzdelávania a ktorými sa zabezpečí, aby menšie deti mali nárok na miesto v materskej škole. Napriek tomu však platí, že rozdiely vo vzdelávacom systéme sú prekážkou pre zvyšovanie kvality ľudského kapitálu a v neskoršom živote sťažujú presadenie sa na trhu práce.
- (12) Situácia na trhu práce sa v Českej republike zlepšila, avšak ďalší nárast miery zamestnanosti bude podmienený väčšou účasťou nedostatočne zastúpených skupín. Tieto skupiny zahŕňajú ženy s malými deťmi, nízko kvalifikovaných pracovníkov a členov rómskej komunity. K zvýšeniu účasti zraniteľných skupín by prispela schopnosť verejných služieb zamestnanosti šíriť osvetu v spojení s vhodnými a cieľovými aktívnymi politikami trhu práce a individualizovanými službami. Prekážkou účasti žien s malými deťmi na trhu práce je pretrvávajúci nedostatok cenovo dostupných a kvalitných služieb starostlivosti o deti, najmä pre deti do troch rokov, ako aj obmedzené využívanie pružného pracovného času. V posledných rokoch sa prijali určité opatrenia na vyriešenie tohto problému, ale stále existuje priestor na zintenzívnenie tohto úsilia.

- (13) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra komplexnú analýzu hospodárskej politiky Českej republiky, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2016. Zároveň posúdila konvergenčný program, národný program reforiem a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Českej republike v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Českej republike, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí EÚ zabezpečením vstupov na úrovni EÚ do budúceho vnútroštátneho rozhodovania. Odporúčania v rámci európskeho semestra sú premietnuté do nižšie uvedených odporúčaní 1 až 3.
- (14) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala konvergenčný program a zastáva názor⁵, že Česká republika podľa predpokladov dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu,

⁵ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Česká republika v rokoch 2016 a 2017 prijala opatrenia s cieľom:

1. Podniknúť kroky na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií vzhľadom na budúce riziká v oblasti zdravotnej starostlivosti. Prijat' právne predpisy na posilnenie fiškálneho rámca.
2. Znížiť regulačné a administratívne prekážky pre investície, najmä v oblasti dopravy a energetiky, a zvýšiť dostupnosť služieb elektronickej verejnej správy. Prijat' zostávajúce protikorupčné reformy a zlepšiť postupy verejného obstarávania.
3. Posilniť riadenie systému v oblasti výskumu a vývoja a uľahčiť prepojenie medzi akademickou obcou a podnikmi. Zvyšovať atraktivnosť učiteľského povolania a prijať opatrenia na zvýšenie integrácie znevýhodnených detí vrátane Rómov do bežných škôl a predškolských zariadení. Odstrániť prekážky, ktoré bránia väčšej účasti nedostatočne zastúpených skupín a najmä žien na trhu práce.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*
